

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Proiect de Lege pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, aprobată cu completări prin Legea nr. 191/2007, cu modificările și completările ulterioare

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

În prezent, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, aprobată cu completări prin Legea nr. 191/2007, cu modificările și completările ulterioare (denumită în continuare O.U.G. nr. 119/2006) conține norme care facilitează aplicarea mai multor instrumente din domeniul dreptului internațional privat, și anume cel al cooperării judiciare internaționale în materie civilă și comercială.

Aceste instrumente sunt elaborate de organizații internaționale, precum Uniunea Europeană (regulamente) și Asociația Europeană a Liberului Schimb-A.E.L.S. (Convenția de la Lugano din 30 octombrie 2007 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială). Atunci când instrumentele au fost elaborate de către o altă organizație decât Uniunea Europeană, acestea au fost adoptate în dreptul Uniunii Europene prin decizii ale Consiliului Uniunii Europene, având în vedere competența externă exclusivă a Uniunii Europene în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie civilă și comercială. Temeiul juridic este articolul 3 alineatul (2) și articolul 218 alineatul (6) al doilea paragraf litera (a) punctul (v) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (T.F.U.E.), care a înlocuit articolul 300 din Tratatul privind Comunitatea Europeană).

Organizația internațională denumită *Conferința de Drept Internațional Privat de la Haga* a fost înființată în 1893, cu statut de organizație internațională interguvernamentală (permanentă din anul 1955) și are drept scop unificarea normelor de drept internațional privat. Aceasta este formată, în prezent, din 91 membri (90 state membre și 1 organizație regională de integrare economică - Uniunea Europeană) și 65 de state nemembre, dar asociate la lucrările acesteia.

Cele mai importante convenții elaborate de această organizație sunt în domeniul legalizării actelor oficiale (apostila); procedurii civile (comunicarea actelor judiciare și extrajudiciare, obținerea probelor, ajutorul public judiciar); dreptului succesiunilor și familiei.

România a fost membru la această organizație internațională de la înființare din 1893

până în anul 1955, când a participat la adoptarea unor instrumente internaționale în domeniul dreptului familiei și procedurii civile. În perioada 1955-1991 România a aderat la o singură convenție, și anume la Convenția de la Haga din 1 martie 1954 cu privire la procedura civilă, ratificată prin Decretul-Lege nr. 81/1971.

Din 1991 România a redevenit stat membru al Conferinței aderând la Statutul acesteia prin Legea nr. 25/1991, iar Ministerul Justiției a fost desemnat organ național pentru efectuarea comunicărilor cu această organizație. Ministerul Justiției este desemnat autoritate centrală în majoritatea convențiilor¹. În perspectiva dobândirii calității de stat membru al Uniunii Europene, România a aderat, până la sfârșitul anului 2004, când a fost închis Capitolul 24 JAI, la principalele convenții (menționate în aquis-ul comunitar)².

Statutul Conferinței a fost modificat în 2005, pentru a permite organizațiilor regionale de integrare economică (Uniunii Europene) să devină membre ale acestei organizații internaționale³.

La data de 3 aprilie 2007 Uniunea Europeană a devenit membru al Conferinței, cu drepturi depline, formulând o declarație privind competența externă exclusivă în domeniile în care statele membre i-au transferat competența și care fac obiectul convențiilor elaborate de Conferință. Astfel, Uniunea Europeană a precizat că, în domeniul cooperării judiciare internaționale în materie civilă și comercială, are competență atât la nivel intern prin adoptarea actelor normative, cât și la nivel extern prin negocierea și încheierea tratatelor internaționale. Înainte de modificarea în 2005 a Statutului Conferinței, la două convenții ale Conferinței erau parte toate statele membre ale Uniunii Europene⁴.

După modificarea Statutului Conferinței, Uniunea Europeană a negociat și devenit parte, în numele statelor membre, la patru instrumente, și anume Convenția de la Haga din 30 iunie 2005 privind acordurile de alegere a forului; Convenția din 23 noiembrie 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei; Protocolul de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere; Convenția de la Haga din 2 iulie 2019 privind recunoașterea și executarea hotărârilor străine în materie civilă sau comercială.

¹ După ce a devenit stat membru al Conferinței, România a aderat la Convenția de la Haga din 25 Octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii (Legea nr. 100/1992), Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine (O.G. nr. 66/1999, aprobată prin Legea nr. 52/2000, cu modificările ulterioare), Convenția de la Haga din 19 octombrie 1996 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea, executarea și cooperarea cu privire la răspunderea părintească și măsurile privind protecția copiilor (Legea nr. 361/2007).

² și anume la Convenția de la Haga din 15 noiembrie 1965 privind notificarea și comunicarea în străinătate a actelor judiciare și extrajudiciare în materie civilă sau comercială (Legea nr. 124/2003), Convenția de la Haga din 18 martie 1970 privind obținerea de probe în străinătate în materie civilă sau comercială (Legea nr. 175/2003), Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 privind facilitarea accesului internațional la justiție (Legea nr. 215/2003)

³ România a acceptat amendamentele la Statutul Conferinței de Drept Internațional Privat de la Haga prin Legea nr. 240/2006.

⁴ Convenția de la Haga din 5 octombrie 1961 privind suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine (Convenția privind apostila) și Convenția de la Haga din 25 Octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii

Prin Decizia Consiliului nr. 2022/1206 din 12 iulie 2022 Uniunea Europeană a aderat la Convenția de la Haga din 2 iulie 2019 privind recunoașterea și executarea hotărârilor străine în materie civilă sau comercială (denumită în continuare Convenția de la Haga din 2019).

Convenția de la Haga din 2019 se aplică recunoașterii și executării hotărârilor străine în materie civilă sau comercială, inclusiv în domeniul contractelor individuale de muncă și protecției consumatorilor. Sunt excluse din domeniul de aplicare, printre altele, dreptul familiei, insolvența, proprietatea intelectuală, concurența, arbitrajul și măsurile provizorii.

Convenția de la Haga din 2019 stabilește un cadru comun pentru recunoașterea și executarea hotărârilor străine, cu condiția ca acestea să îndeplinească anumite condiții și să nu existe motiv de refuz. Convenția de la Haga din 2019 conține o listă de criterii pe care instanța unui stat solicitat trebuie să le verifice în procedura de recunoaștere și încuviințare a executării (exequatur) ca să recunoască o hotărâre străină și nu împiedică recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în temeiul legislației naționale, bilaterale, regionale sau internaționale.

Convenția de la Haga din 2019 nu conține nicio normă de competență jurisdicțională de drept internațional privat, acestea făcând obiectul unui proiect aflat în curs de negociere în cadrul Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat⁵. Respectarea normelor de competență jurisdicțională de către instanța din statul de origine este verificată indirect în procedura de recunoaștere și încuviințare a executării (exequatur) de către instanța unui stat solicitat ca să recunoască și să încuviințeze executarea hotărârii străine.

Partea care solicită recunoașterea sau executarea trebuie să anexeze cererii de recunoaștere și executare mai multe documente justificative, menționate la articolul 12 alineatul (1), și anume:

- (a) o copie completă și autentificată a hotărârii judecătorești;
- (b) dacă hotărârea a fost pronunțată în contumacie, originalul sau o copie autentificată a unui document care să ateste că actul de sesizare a instanței sau un act echivalent i-a fost notificat părții care nu s-a prezentat la proces;
- (c) orice documente necesare pentru a stabili că hotărârea produce efecte sau, dacă este cazul, că este executorie în statul de origine;

⁵ Unificarea normelor de competență jurisdicțională de drept internațional privat sunt cele care facilitează simplificarea procedurii de recunoaștere și încuviințare a executării (exequatur), procedură care stă la baza principiului încrederii și recunoașterii hotărârilor judecătorești străine. Acestea au fost și sunt reglementate în Uniunea Europeană în Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, care a abrogat Regulamentul nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000 și care l-a rându-l său a transpus la nivel comunitar Convenția de la Bruxelles din 27 septembrie 1968.

În spațiul extracomunitar, respectiv în statele A.E.L.S. (Norvegia, Elveția, Islanda, Liechtenstein) acestea au fost și sunt reglementate în Convenția de la Lugano din 30 octombrie 2007 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, care a abrogat Convenția de la Lugano din 16 septembrie 1988.

(d) în situația menționată la articolul 11, un certificat din partea instanței (inclusiv a unui grefier) din statul de origine care să ateste că tranzacția judiciară sau o parte a acesteia este executorie în aceleași condiții ca o hotărâre judecătorească pronunțată în statul de origine. Conferința de la Haga de Drept Internațional Privat a elaborat și publicat un formular recomandat pentru acest certificat.

Recunoașterea și executarea unei hotărâri străine provenind dintr-un stat parte la Convenția de la Haga din 2019 poate fi refuzată în baza motivelor facultative enumerate în aceasta (încălcarea ordinii publice, lipsa proces echitabil și existența unor hotărâri ireconciliabile).

Conform articolului 26 din Convenția de la Haga din 2019, aceasta este deschisă spre semnare și aderare statelor și organizațiilor regionale de integrare economică membre ale Conferinței de la Haga de Drept Internațional Privat.

La aderare, o organizație regională de integrare economică poate face o declarație, în conformitate cu articolul 27, în sensul că exercită competență asupra materiei reglementate de convenție și că statele sale membre nu vor fi individual părți contractante la convenție, dar vor fi legate de convenție prin aderarea la aceasta.

Comisia Uniunii Europene a decis aderarea la Convenție deoarece aceasta unifică la nivel internațional normele referitoare la procedura de recunoaștere și încuviințare a executării (exequatur) și facilitează circulația hotărârilor străine în materie civilă și comercială. Articolul 81 alineatul (2) litera (a) din Tratatul de funcționare a Uniunii Europene (care a înlocuit articolul 65 din Tratatul de instituire a Comunității Europene) acordă Uniunii Europene competența exclusivă, în domeniul recunoașterii și executării hotărârilor străine în materie civilă și comercială, la nivelul intern al Uniunii Europene acesta fiind deja reglementat prin Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, care a abrogat Regulamentul (CE) nr. 44/2001 al Consiliului din 22 decembrie 2000. Aderarea Uniunii Europene la Convenția de la Haga din 2019 a fost făcută în numele statelor sale membre (cu excepția Danemarcei). La momentul aderării, Uniunea Europeană a declarat că nu va aplica Convenția de la Haga din 2019 în ceea ce privește închirierea comercială a proprietăților imobiliare situate în Uniunea Europeană. Convenția a intrat în vigoare la 1 septembrie 2023.

Convenția de la Haga din 30 iunie 2005 privind acordurile de alegere a forului (Convenția de la Haga din 2005) a fost semnată în numele Comunității Europene prin Decizia nr. 2009/397/CE din 26 februarie 2009 și aprobată, în numele Uniunii Europene, prin Decizia Consiliului nr. 2014/887/UE din 4 decembrie 2014.

Convenția de la Haga din 2005 a armonizat normele de competență jurisdicțională în materia dreptului internațional privat și procedura de recunoaștere și încuviințare a executării (exequatur), dar numai în ceea ce hotărârile judecătorești pronunțate de

instanțele alese de părți să judece cauza printr-un acord exclusiv de alegere a forului (prorogarea voluntară de competență).

Convenția de la Haga din 2005 stabilește regulile privind recunoașterea și executarea a acestor hotărâri, precum și motivele de refuz:

- (a) acordul a fost nul de drept conform legislației statului instanței alese, cu excepția cazului în care instanța aleasă s-a pronunțat cu privire la valabilitatea acordului;
- (b) o parte nu are capacitatea de a încheia acordul, conform legislației statului căruia i se adresează solicitarea;
- (c) documentul care a instituit procedurile sau un document echivalent cuprinzând elementele esențiale ale cererii:
 - (i) nu a fost notificat pârâtului în timp util și printr-un mijloc care să îi permită să ia măsurile necesare formulării apărării, cu excepția situației în care pârâtul s-a prezentat la o înfățișare, prezentându-și argumentele fără a contesta notificarea în fața curții de origine, cu condiția ca legislația statului de origine să permită contestarea notificării; sau
 - (ii) a fost notificat pârâtului în statul căruia i-a fost adresată solicitarea într-un mod incompatibil cu principiile fundamentale privind notificarea sau comunicarea actelor din statul solicitat;
- (d) hotărârea a fost obținută printr-o fraudă legată de un aspect procedural;
- (e) recunoașterea sau executarea ar fi în mod evident incompatibilă cu ordinea publică a statului solicitat, inclusiv situațiile în care procedurile specifice care au condus la judecarea cauzei au fost incompatibile cu principiile fundamentale ale echității procedurale din respectivul stat;
- (f) hotărârea nu este în spiritul unei hotărâri pronunțate în statul solicitat în legătură cu un litigiu dintre aceleași părți; sau
- (g) hotărârea este incompatibilă cu o hotărâre anterioară pronunțată în alt stat membru, privind aceleași părți într-un litigiu având același obiect și aceeași cauză, în cazul în care hotărârea anterioară îndeplinește toate condițiile necesare pentru recunoașterea sa în statul solicitat.

Domeniul de aplicare al Convenției se referă la cauze civile cu element de extraneitate în care există un acord exclusiv de alegere a forului (contracte civile și comerciale internaționale). Sunt excluse din domeniul de aplicare mai multe materii, de exemplu, consumatori, contractele de muncă individuale și colective, starea civilă și capacitatea părților, obligațiile de întreținere, dreptul familiei, dreptul succesoral, insolvența, transportul de pasageri și bunuri, dreptul maritim, dreptul concurenței, drepturile reale și de creanță asupra proprietăților imobiliare, dreptul proprietății intelectuale, arbitraj.

Partea care solicită recunoașterea sau executarea unei hotărâri judecătorești trebuie să anexeze cererii de recunoaștere și executare mai multe documente justificative,

menționate la articolul 13 alineatul (1), și anume:

- (a) o copie completă și autentificată a hotărârii;
- (b) acordul privind alegerea exclusivă a forului, o copie autentificată sau altă dovadă a existenței acestuia;
- (c) dacă hotărârea a fost pronunțată în contumacie, originalul sau o copie autentificată a unui document care să ateste că actul care a instituit procedurile sau un act echivalent a fost notificat părții care nu s-a prezentat la proces;
- (d) orice documente necesare pentru a stabili că hotărârea poate fi pusă în aplicare sau, dacă este cazul, că este executorie în statul de origine;
- (e) în situația menționată la articolul 12, un certificat din partea instanței din statul de origine care să ateste că tranzacția judiciară sau o parte a acesteia este executorie în aceleași condiții ca o hotărâre judecătorească pronunțată în statul de origine. Conferința de la Haga de Drept Internațional Privat a elaborat și publicat un formular recomandat pentru acest certificat.

La momentul semnării, Uniunea Europeană a declarat, în conformitate cu articolul 30, că are competență asupra tuturor domeniilor reglementate de Convenția de la Haga din 2005. Statele sale membre nu vor semna, ratifica, accepta sau aproba convenția, însă vor avea obligații în temeiul acesteia prin încheierea sa de către Uniunea Europeană.

Uniunea Europeană a formulat la momentul aprobării o declarație, aplicabilă și statelor membre, prin care, în conformitate cu Convenția de la Haga din 2005, menționează că aceasta nu se aplică anumitor contracte de asigurare. Uniunea Europeană permite aplicarea numai contractelor de reasigurare, în cauzele în care acordul de alegere a forului a fost încheiat ulterior nașterii litigiului, precum și contractelor de asigurare care acoperă riscuri majore.

Convenția de la Haga din 2005 se aplică acordurilor exclusive de alegere a forului încheiate după intrarea sa în vigoare (1 octombrie 2015) în statul instanței alese, în conformitate cu articolul 16 alineatul (1).

2. Schimbări preconizate

Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, aprobată cu completări prin Legea nr. 191/2007, cu modificările și completările ulterioare, are, ca **obiective**:

- (i) desemnarea instanțelor române competente să soluționeze cererile de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești străine în materie civilă și comercială pronunțate într-un stat nemembru al Uniunii Europene, dar parte contractantă la Convenția de la Haga din 2019 sau la Convenția de la Haga din 2005.
- (ii) desemnarea instanțelor române competente să elibereze, după

modelul recomandat de Conferința de la Haga de Drept Internațional Privat, certificatul care atestă caracterul executoriu al hotărârilor judecătorești, inclusiv a celor prin care se încuviințează tranzacții judiciare în scopul recunoașterii și încuviințării executării în străinătate în temeiul Convenției de la Haga din 2019 sau Convenției de la Haga din 2005.

3. Alte informații

Secțiunea a 3-a

Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Impact social

4. Impact asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. impozit pe profit						
ii. impozit pe venit						
b) bugete locale						
i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. contribuții de asigurări						

2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații						
Secțiunea a 5-a						
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
4. Evaluarea conformității:						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
Denumirea actului sau documentului comunitar, numărul, data adoptării și data publicării	Gradul de conformitate (se conformează / nu se conformează)		Comentarii			
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente						
6. Alte informații -Nu este cazul.						
Secțiunea a 6-a						
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ						
Proiectul de act normativ a fost supus procedurii de transparență decizională.						

<p>1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate</p> <p>Proiectul de act normativ nu a fost supus unor asemenea dezbateri.</p>	
<p>2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ</p> <p>Proiectul de act normativ nu a fost supus unor asemenea dezbateri.</p>	
<p>3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative</p> <p>Proiectul de act normativ nu a fost supus unor asemenea dezbateri.</p>	
<p>4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente</p> <p>Proiectul de act normativ nu a fost supus unor asemenea dezbateri.</p>	
<p>5. Informații privind avizarea de către:</p> <p>a) Consiliul Legislativ</p> <p>b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării</p> <p>c) Consiliul Economic și Social</p> <p>d) Consiliul Concurenței</p> <p>e) Curtea de Conturi</p> <p>Este necesar avizul Consiliului Legislativ.</p>	
<p>6. Alte informații</p>	
<p>Secțiunea a 7-a</p> <p style="text-align: center;">Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>	
<p>1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ</p>	
<p>2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice</p>	
<p>3. Alte informații-Nu este cazul.</p>	
<p>Secțiunea a 8-a</p> <p style="text-align: center;">Măsurile de implementare</p>	
<p>1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale -înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente.</p>	
<p>2. Alte informații-Nu este cazul.</p>	

Având în vedere cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de Lege pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, aprobată cu completări prin Legea nr. 191/2007, cu modificările și completările ulterioare, pe care, dacă sunteți de acord, vă rugăm să îl aprobați.

Ministrul Justiției

Alina-Ștefania GORGHIU